

# MAINOSLAITTEET RAKENNUKSISSA

Näissä rakentamistapaohjeissa esitetään mainoslaitteiden suunnitteluperiaatteet ja määritellään, milloin toimenpideluvan hakeminen on tarpeen.

Laitteiden luvanvaraisuus perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 126 a §:ään, jonka mukaan toimenpidelupa tarvitaan muun kuin maantielain 52 §:ssä tarkoitetun rakennelman, tekstin tai kuvan asettamiseen ulkosalle mainos- tai muussa kaupallisessa tarkoituksessa taikka ikkunaa peittävän mainoksen pysyvään tai pitkäaikaiseen asettamiseen (mainostoimenpide). Lisäksi toimenpidelupa tarvitaan katukuvaan vaikuttavan markiisin asettamiseen (julkisivutoimenpide) sekä muuhun kaupunki- tai ympäristökuvaan merkittävästi ja pitkäaikaisesti vaikuttavaan järjestelyyn tai muutokseen (kaupunkikuvajärjestely).

Mainoslaitteista on säädetty myös Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksessä ja järjestyslaissa. Laitteen on oltava ulkoisilta ominaisuuksiltaan rakennukseen ja ympäristöön sopiva (HKRJ 9 §). Sopivinta vaihtoehtoa valittaessa on otettava huomioon rakennuksen tyyli, mittasuhte- ja detaljimaailma sekä materiaalit ja värit.

Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja/tai kaupunkikuvallisesti arvokkaissa rakennuksissa on mainoslaitteiden osalta noudatettava erityistä harkintaa.

Ammattitaitoisen suunnittelijan käyttäminen on tärkeää onnistuneeseen ratkaisuun päätymiseksi. On parasta ottaa yhteyttä rakennusvalvontaviranomaiseen jo suunnittelun alkuvaiheessa mm. mahdollisen mainosten yleissuunnitelman olemassaolon ja muiden tapauskohtaisten rajoitusten selvittämiseksi.

## MAINOSTEN YLEISSUUNNITELMA

Liike- ja toimistorakennuksiin sekä useita liikehuoneistoja käsittäviin rakennuksiin on järkevää tehdä **mainosten yleissuunnitelma**, jonka vahvistamisen jälkeen **ei yksittäisille laitteille enää haeta toimenpidelupaa**. Taloyhtiö valvoo yleissuunnitelman toteutumista. Yleissuunnitelma voidaan laatia joko yhtä rakennusta tai laajempaa kokonaisuutta (esim. korttelia) varten.

Mainoslaitteiden yleissuunnitelma voidaan sisällyttää jo rakennuslupahakemukseen tai sille voidaan hakea toimenpidelupa.

## SISÄLLYS

MAINOSTEN YLEISSUUNNITELMA	1
MAINOSLAITTEET	2
Tekniset periaatteet	2
Nimikyltit	3
Merkkimainokset	3
Markiisit	3
Kampanjamainokset	4
HUOMIOITAVIA RAJOITUKSIA	4
LAITTEEN VAIHTAMINEN UUTEEN	5
TOIMENPIDELUVAN HAKEMINEN	5
LUVATTOMAT LAITTEET	5
LÄHTEET JA LISÄTIETOJA	6

Yleissuunnitelmaan sisällytetään mainoslaitteiston mitoitusta, muotoa, materiaalia ja sijoituspaikkaa koskevat pelisäännöt. Lisäksi voidaan määrittellä kirjasintyyppejä, väritystä, valaistusta jne. Mainosten ohella yleissuunnitelmaan on syytä sisällyttää mahdolliset markiisit ja valaisimet.

Suunniteltaessa rakennusta, johon on tulossa liiketiloja, kannattaa mainoslaitteiden tarve ottaa huomioon suunnittelussa alusta lähtien. Silloin mainoksista tulee luonteva osa julkisivun sommittelua. Ne eivät saisi olla "välttämätön paha", vaan julkisivua rikastuttava elementti. Selkeä ja usein käytetty ratkaisu on liikkeiden nimikylttien kokoaminen yhteen näkyvälle paikalle julkisivua.

Teollisuusalueiden, sairaaloiden ja muiden laajojen kiinteistöjen sisään-tuloissa hyvä vaihtoehto on vapaasti seisova opaste, johon kootaan alueella toimivien yritysten, osastojen tms. nimet yhtenäisesti.

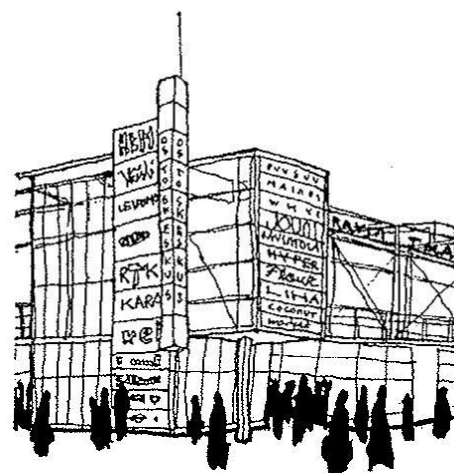
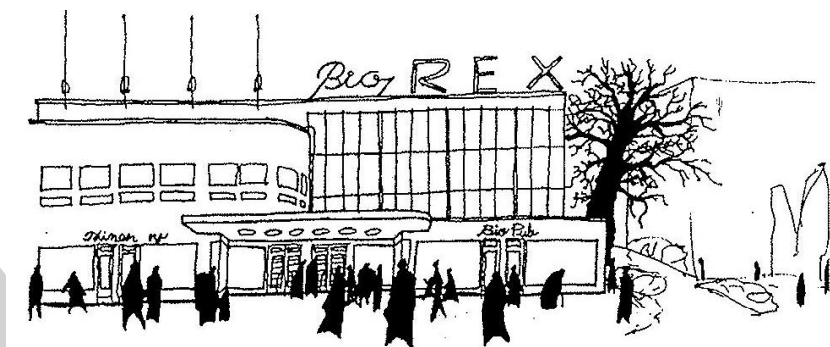
Huoltoasemille ja usein niiden yhteydessä oleville autogrilleille on Helsingissä myönnetty erillinen, enintään n. 6 m korkea, tontilla sijaitseva liikepaikkamerkki (ns. pyloni).

## MAINOSLAITTEET

Markkinoilla on useita sekä toiminnallisesti että ulkonäöllisesti huomattavasti toisistaan poikkeavia laitevaihtoehtoja. Koko, tekstityyppi, materiaali, värit sekä toimintaperiaate (mahdollinen valaistus jne.) on yleensä valittavissa tapauskohtaisesti. Laitteet voivat olla yksinomaan sanallisia tai kuvallisia tai niiden yhdistelmiä, joissa tekstin vaikutusta vahvistaa kuvallinen symboli.

### Tekniset periaatteet

Mainoslaitteiden asennustavan sekä kaikkien käytettävien materiaalien on täytettävä niille asetetut lujuus- ja turvallisuusvaatimukset. Laitteiden julkisivuun liittyvien kiinnitysten muotoilun ja materiaalien tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu julkisivuun ennen aikaista likaantumista tai vauriota. Laitteen valmistajan ohjeita ja valomainoksia koskevia sähköturvallisuusmääräyksiä on noudatettava.



Mainoslaitteista tulee luonteva osa rakennuskokonaisuutta silloin, kun mainosten yleissuunnitelma laaditaan jo rakennuksen suunnitteluvaiheessa.

Yksittäisten mainoslaitteiden tulee soveltua rakennukseen osana kokonaisuutta. Laite tulee suunnitella rakennuksen tyylin soveltuvaksi.

### Nimikyltit

Liikkeiden nimikylttien tulee sijaita sen kiinteistön alueella, jolla liiketoimintaa harjoitetaan; tavallisimmin rakennuksen julkisivulla tai erityisyyistä erillisenä laitteena tontilla. Kiinteistön ulkopuolisia, liikkeisiin ohjaavia kylttejä ei sallita.

Toimenpidelupaa eivät edellytä (HKRJ 21§):

- Rakennuksen 1. kerroksen huoneiston korkeintaan 400 mm korkean irtokirjainmainoslaitteen asentaminen välittömästi huoneiston näyteikkunan yläpuolelle
- Rakennuksen 1. kerroksen huoneiston korkeintaan 600 x 600 mm suuruisen mainoslaitteen asentaminen välittömästi huoneiston näyteikkunan viereen tai yläpuolelle julkisivua vasten kohtisuoraan
- Rakennuksen 1. kerroksen julkisivun pintaan kiinnitettävän korkeintaan 400 x 600 mm suuruisen kilven asentaminen

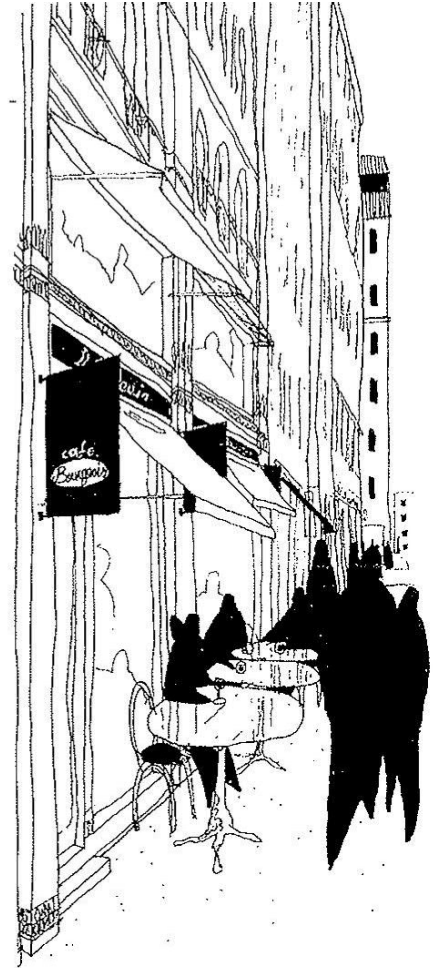
Mikäli kysymyksessä on esim. lääkärin tai asianajajan nimilaattaa verrattava ja mainitun kokorajoituksen täyttävä kyltti, suunnitelman hyväksyttäminen ennen asentamista ei ole tarpeen.

### Merkkimainokset

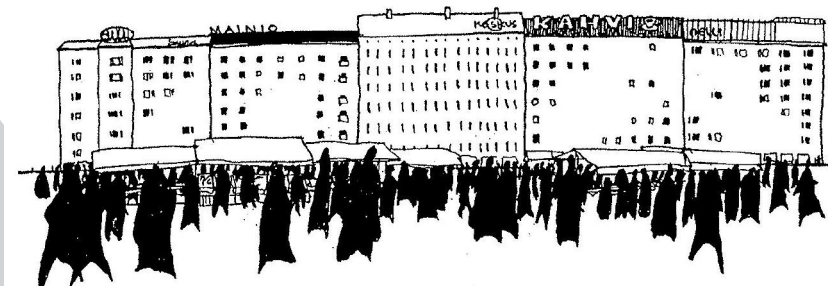
Merkkimainoksilla tarkoitetaan tuotetta myyvän tai valmistavan yrityksen sijainnista riippumattomia tuotemerkkimainoksia. Merkkimainonta toteutetaan katukuvassa ns. vaihtuvan ulkomainonnan keinoin eikä sitä sijoiteta rakennuksiin. Poikkeuksen muodostavat eräät vakiintuneet laajojen näkymien katonlappeet ja päädyt, joilla poistuva mainos voidaan yleensä korvata uudella. Toimenpidelupa on kattomainoksille tällöinkin tarpeen.

### Markiisit

Katukuvaan vaikuttavan markiisin asettaminen vaatii toimenpideluvan (MRL 126 a §). Rakennuksen 1. kerroksen huoneiston näyteikkunoiden ja oven yläpuolelle sijoitettavien, suorien ja sivulta auki olevien markiisien asentaminen ei vaadi toimenpidelupaa (HKRJ 21§). Ikkunan aurinkosuojaukseen tarkoitettuja markiiseja pyritään usein käyttämään myös mainostamiseen. Vallitsevan käytännön mukaan markiisiin sijoitettavaksi sallitaan vain yrityksen nimi. Markiisien tulee sopeutua muodoltaan, väritykseltään ja rakenteeltaan rakennukseen ja ympäristöön. Mikäli markiisia käytetään luvattomana mainoslaitteena tai se on muuten paikkaansa sopimaton, se voidaan poistattaa.



Katutila koetaan sopusuhtaisena ja miellyttävänä silloin, kun sen yksityiskohdat kuten esim. kalusteet, mainoslaitteet ja markiisit ovat paikkaansa tyyllillisesti sopivat ja oikeassa suhteessa toisiinsa ja ympäristöön.



Kattomainontaa sallitaan laajoja näkymiä tarjoavilla alueilla, kuten toriaukioilla ja isomittakaavisten katujen päätteenä olevilla katoilla.

Vanhoihin rakennuksiin on yleensä pidetty parhaana vaihtoehtona suoraa ja sivuiltaan avonaista markiisia, jonka alalaitaan etureunaan mahdollinen teksti on kirjoitettu ja joka värityksensä puolesta sopii rakennukseen. Markiisin yläreunan on noudatettava muodoltaan ikkunan karmia (tai eräissä tapauksissa välikarmia) ja se on pyrittävä sijoittamaan ikkunasyvennykseen.

Suosittelavaa on käydä esittelemässä suunnitelma rakennusvalvonnassa ennen luvan hakemista.

### Kampanjamainokset

Enintään kaksi viikkoa paikallaan pidettävät liput tms. eivät edellytä toimenpideluvan hankkimista, mutta niidenkin suunnittelussa ja sijoittamisessa on syytä noudattaa mainoslaitteita koskevia yleisiä periaatteita.

### HUOMIOITAVIA RAJOITUKSIA

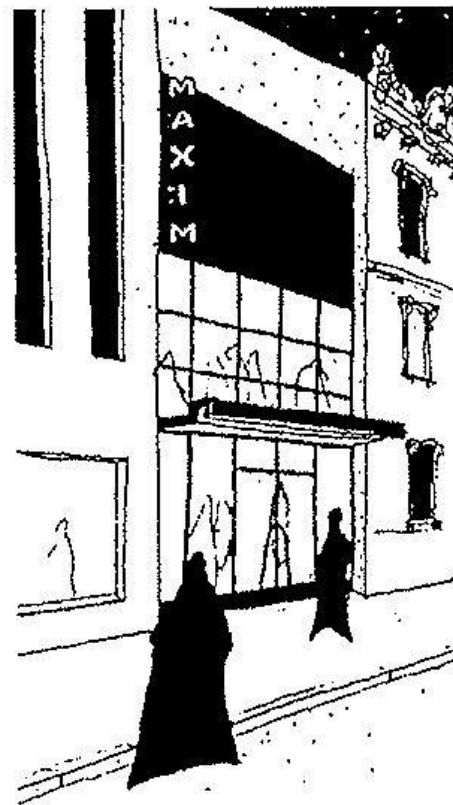
Seinäsuuntaista valomainosta suunniteltaessa tulee käyttää **irtokirjaimia** laatikkomaisen mallin sijasta. Erillinen kirjain peittää seinäpintaa mahdollisimman vähän ja on ilmeeltään kevyt. Kirjaimien korkeus ei saisi ylittää alakerroksissa 400 mm, ylemmissä 600 mm. Mainos voi olla joko valaistu tai valaisematon. Valaistujen erilliskirjainten sijasta voidaan mainos (esim. metalliset kirjaimet tai seinään maalattu teksti) valaista käyttämällä pieniä kohdevalaisimia.

Useammalta sivulta valaistuja kuutiomaisia mainoslaitteita ei raskaan ilmeensä vuoksi tule käyttää seinäpinnalla eikä katolla.

Rakennukseen kiinnitettävä myynti-, tiedotus- ja mainoslaite saa ulottua **0,8 metriä sekä ikkuna- ja ovimarkiisit ja terrassien katokset 1,5 metriä katualueelle tai muulle yleiselle alueelle. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 2,5 metriä (HKRJ 9 §).** Tämä on suositeltavaa myös ilkvallan estämiseksi. Laitteet on sijoitettava siten, etteivät ne haittaa kadun käyttöä eivätkä häiritse yleistä järjestystä, turvallisuutta tai liikennettä.

Varsinaisten liikehuoneistojen yläpuolisiin kerroksiin ulottuvat **pystysuuntaiset valomainokset** tms. laitteet tulevat yleensä kysymykseen vain erityisesti niille soveltuvaksi katsotuissa paikoissa, lähinnä kaupungin keskusta-alueen liikekatujen varsilla. Laitteet on sijoitettava mieluummin vierekkäisten talojen saumakohtiin kuin keskelle yksittäistä julkisivua. Erkkerit, pilarit ja muut ulkonemat on syytä rauhoittaa mainoslaitteilta, samoin rakennusten kulmat.

Julkisivuun lähelle räystäslinjaa tai jossain tapauksessa rakennuksen katolle voidaan sallia sijoitettavan ko. talon tai sen omistavan ja siinä toimivan yrityksen nimi. Sille alisteiset muut mainoslaitteet sijoitetaan selvästi alemmaksi siten, että laitteiden keskinäinen **hierarkia** käy ilmi.



Pystymainos tulee sijoittaa kahden rakennuksen saumakohtaan ja sen tulee koostua joko erilliskirjaimista tai erillisistä kaksipuoleisista kirjainkotelosta.



Asuntovaltaisten kaupunginosien liikkeet sijoittuvat tavallisesti rakennusten pohjakerroksiin, joiden yhteyteen mainoslaitteet tulee sijoittaa. Valaistusta mainoslaitteesta ei saa aiheutua haittaa asumiselle (esim. häikäisyä).

### LAITTEEN VAIHTAMINEN UUTEEN

Rakennusvalvontaviranomaisen aiemmin hyväksymän tavanomaisen tämän ohjeen mukaisen mainoslaitteen vaihtaminen enintään samankokoiseen ja tyypiltään vastaavaan laitteeseen samalla sijoituspaikalla ei edellytä lupaa. Suositeltavaa on kuitenkin ennen vaihtamista ottaa yhteys rakennusvalvontaviranomaiseen.

### TOIMENPIDELUVAN HAKEMINEN

Mikäli toimenpidelupa on tarpeen, sitä haetaan rakennuspaikkakohtaisesti Lupapiste-palvelusta. Luvan käsittelystä peritään voimassaolevan rakennusvalvontataksan mukainen maksu.

Lupahakemuksen liitteeksi tarvitaan asemapiirros, josta näkyy laitteiden sijainti, julkisivupiirustus, jossa laitteet on esitetty, sekä detaljipiirustus, josta selviää mainoslaitteen rakenne ja kiinnitystapa sekä käytetyt materiaalit ja niiden väritys. Piirustusten tulee olla ammattitaitoisen suunnittelijan laatimia ja arkistokelpoisia.

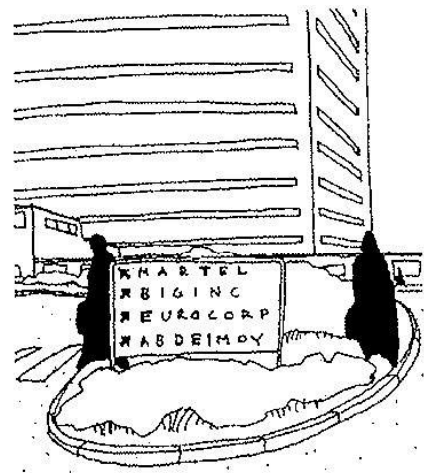
Piirustusten lisäksi tulee esittää valokuvia rakennuksen julkisivusta (riittävän laajalta alueelta).

### LUVATTOMAT LAITTEET

Maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:n mukaan rakennus ympäristöineen on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisyyden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä. Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan mainoslaitteet on pidettävä kunnossa ja rikkinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi (HKRJ 9 §). Mainoslaitteet voidaan määrätä kunnostettavaksi tai poistettavaksi silloinkin, kun ne eivät edellytä rakennusvalvontaviranomaisen lupaa. Liikehuoneiston kunkin ikkunan pinta-alasta saa peittää mainos- tai muussa vastaavassa tarkoituksessa enintään puolet. Ikkunan enempi peittäminen edellyttää toimenpidelupaa. Ikkunan peittäminen ei saa rumentaa rakennusta tai ympäristöä. Ikkunateippaukset eivät ole työsuojeluyistäkään suotavia.

Yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan häikäisevän tai harhauttavan valon taikka liikenteenohjauslaitetta muistuttavan tai muuten turvallisuutta vaarantavan mainoksen käyttäminen on kielletty. Tällaisen valon tai mainoksen käyttäjän on poliisin kehotuksesta viipymättä poistettava valo tai mainos (järjestyslaki 6 §).

Katu-, tori- ja muulle vastaavalle alueelle ei saa sijoittaa siirrettäviä myynti-, tiedotus- tai mainoslaitteita, jos ne vaarantavat jalankulkijoiden



Laajojen kiinteistöjen, kuten sairaaloiden ja teollisuuskiinteistöjen, sisääntuloissa hyväksyttävä opastus- ja mainostamistapa on vapaasti seisova taulu.

turvallisuuden tai haittaavat kadun käyttämistä ja kunnossapitoa. Luvattomasti asetettu tai lupapäätöksen vastainen mainos, muu ilmoitus tai siihen liittyvä rakenne on asettajan tai toimeksiantajan poistettava. Samoin on meneteltävä, kun mainoksen tai ilmoituksen merkitys on lakannut tai kun sen käyttämiseen asetettu määräaika on päättynyt. Kaupunkiympäristölautakunta, poliisi tai kiinteistön omistaja voi asettajan tai toimeksiantajan kustannuksella poistaa ilmoituksen tai laitteen.

#### LÄHTEET JA LISÄTIETOJA

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Helsinki 1999 (132/1999)
- Maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA). Helsinki 1999 (895/1999)
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestys (HKRJ) Helsinki 2010 (ks. 9 §, 21 §)
- Järjestyslaki, astunut voimaan 1.10.2003 (612/2003)
- Egil Nordin: Kilpikaava. Rakennusvalvontavirasto, kaupunkikuvatoimisto. Helsinki 1978
- Sähköinen lupahakemus: [www.lupapiste.fi](http://www.lupapiste.fi)

#### Helsingin rakennusvalvonnan ohje, joulukuu 2015

Nämä rakentamistapaohjeet on hyväksytty rakennuslautakunnassa 7.1.1997. Hyväksyntä perustuu Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen (1990) 2. luvun säännöksiin. Ohjeeseen on tehty 1.10.2003 voimaan tulleen järjestyksilain, 1.11.2010 voimaan tulleen Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen sekä vuonna 2012 muutetun maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät tarkennukset ja muutokset.  
(MU)



Seinänsuuntaisten mainoslaitteiden tekstin tulee koostua erilliskirjaimista. Seinää vasten kohtisuorat mainoslaitteet alistuvat seinänsuuntaisille.